

On-line služby

Internetové videopůjčovny

Obchodníci se dnes snaží přesvědčit filmového fanouška, že formát DVD je zralý na odchod do důchodu a jeho nástupci jsou formát Blu-ray od Sony a formát HD-DVD, podporovaný například Microsoftem. Jak reaguje na tyto novinky internet?

Text: Jiří Macich ml., jirka.macich@macich.net

Někteří internetoví komentátoři si lámou hlavu nad tím, na kterém z nových médií si budeme v dohledné době odnášet filmy z videopůjčovny, nebo jestli

má DVD tužší kořínek, než by si třeba firma Sony přála. Ona je však otázka, zda časem vůbec ještě budeme do klasické videopůjčovny chodit. Už i na český internet totiž zavítaly tzv. internetové videopůjčovny. A nejen že zavítaly, ony tu dokonce rostou jako houby po dešti.

První pokusy

Před časem se na internetu objevilo několik tzv. „hybridních“ půjčoven. Jejich princip byl jednoduchý: na webových stránkách jste si vybrali filmy, které vám následně kurýr doručil poštou. I když pár půjčoven tohoto typu přežilo, příliš velký ohlas tato služba nezaznamenala. V posledních měsících však bylo spuštěno několik videopůjčoven, ze kterých si film přímo stáhnete na pevný disk svého počítače. Na první pohled je to velice zajímavý koncept, a to nejen pro lidi, kteří nemají čas běhat do půj-

čovny nebo jsou na to příliš pohodlní. Výběr a výpůjčka filmu na sobotní večer z tepla domova je zvláště v zimním období velmi lákavá. Navíc se nemusíte přetahovat o omezený počet disků s ostatními zákazníky a odpadají také starosti s poškrábanými médii.

Starší „novinka“

O internetových videopůjčovnách se ve většině médií hovoří jako o absolutní novince, což ovšem není tak úplně pravda. Už v roce 2004 totiž přišel tehdejší Český Telecom s projektem StarZone, který se od současných půjčoven příliš nelišil. Větší pozornosti se však půjčovnám dostává až v poslední době, kdy penetrace broadbandu konečně dosahuje rozumné úrovně. Dalším důvodem, proč se jim věnujeme až nyní, je jejich rozšíření. Teprve nyní se na trhu objevilo několik nových hráčů, za kterými nestojí žádní trpaslíci. Půj-

Nákup přes telefon: Nákup licence není vždy snadnou záležitostí. V některých případech potřebujete dobrou paměť, v jiných dobré konto.

→ Čování filmů přes internet se věnuje televize Nova (<http://nova.kinomania.cz>), portál Seznam (<http://seznam.kinomania.cz>) nebo server iDnes mediální skupiny Mafra (<http://topfun.idnes.cz>). Navíc internetové videopůjčovny budou doplňkem IPTV služeb, které Telefónica O2 spustila letos v září. Posledními známými hráči budou Volný a České Radiokomunikace, jejichž videopůjčovny zahájí provoz v roce 2007.

Nakupujte s rozvahou...

Webové rozhraní internetových videopůjčoven je podobné třeba internetovým obchodům. Filmy jsou zde rozděleny do kategorií podle žánru. U každého titulu si můžete zobrazit detail obsahující informace o obsazení a délce filmu, anotaci od distributora, případně další informace. Vybraný film si jednoduše stáhnete na pevný disk jako kterýkoliv jiný soubor z internetu. V některých půjčovnách je však nutné použít speciálního klienta pro stažení. Z námi testovaných půjčoven je to nutné v případě Novy a Seznamu. V případě půjčovny Topfun stačí běžný internetový prohlížeč nebo libovolný správce stahování. Podporováno je i přerušování a navazování stahování. Velikost stahovaných souborů se pohybuje většinou mezi 500 MB

a 1 GB (u celovečerních filmů), jednotlivé epizody seriálů jsou pochopitelně mnohem menší.

Licence nejen pro 007

Po stažení filmu však stále ještě nemáte „vyhráno“ – dalším krokem musí být „nákup licence“. Časově omezenou licenci k filmu si totiž kupujete až při otevření videa v přehrávači. Na zhlédnutí filmu máte po nákupu licence většinou 24 hodin. Specialitám jednotlivých licencí se budeme věnovat později. Platbu lze uskutečnit širokou škálou způsobů. Nejjednodušší je zřejmě platba pomocí služby Premium SMS. Pošlete speciálně zpoplatněnou zprávu a obratem dostanete kód, který zadáte při nákupu licence. Vzhledem k částce, která putuje do kapsy mobilním operátorům a servisní společnosti, jde ovšem i o nejnákladnější způsob platby. Možné je také zaplatit zavoláním na telefonní číslo se zvýšeným tarifem. Dalšími možnostmi jsou on-line platba přes eBanku, platba pomocí platební karty (např. Visa Electron) nebo převod z bankovního účtu na virtuální účet, který budete mít veden u půjčovny. Z něj se pak budou platby odečítat. To je asi nejpohodlnější řešení, ovšem převod peněz může být otázkou i několika dní. Seznam nabízí platbu prostřednictvím služby Peněženka (<http://penezenka.seznam.cz>). PayPal zatím podporován není, ovšem jeho nasazení je pravděpodobně otázkou nejbližší budoucnosti. Tento v zahraničí populární platební systém už je totiž možné plnohodnotně používat i z České republiky a s českou měnou. K dokonalosti chybí snad už jen lokalizace administračního rozhraní do češtiny.

A kolik vás bude zhlédnutí filmu stát? Ceny jsou pochopitelně různé, vždy záleží na konkrétním titulu. Nejdražší celovečerní film, který jsme v nabídce půjčoven našli, vyšel na 46 Kč na den, nejlevnější na 30 Kč na den. V některých případech činil rozdíl v ceně konkrétního titulu

HARDWARE A SOFTWARE

Zaujala vás některá z videopůjčoven, ale nevíte, jestli váš počítač bude na takovou zátěž stačit? Pro stažení rozumnou rychlostí stačí průměrně rychlé připojení k internetu (512 kb/s) a ani pro přehrávání není potřeba ultravýkonný počítač. Navíc většina modernějších grafických karet disponuje výstupem pro propojení s televizorem. Nemusíte se tedy spoléhat jen na monitor. Stačí dostatečně dlouhý kabel, který dnes koupíte i v obyčejném hypermarketu...

Horší situace může být v oblasti softwaru. Současné české internetové videopůjčovny spoléhají na proprietární formát Windows Media Video s DRM, takže uživatel potřebuje operační systém Windows s přehrávačem Windows Media Player 9 nebo vyšším. Při pokusu použít jiný přehrávač jsme nepochodili. Například WinAMP má snahu přehrát soubor včetně získání licence, ovšem Topfun jej odmítne a trvá na Windows Media Playeru. U jiných přehrávačů zase narazíte na to, že vůbec nepodporují DRM. Pod Linuxem si s DRM neporadí ani populární MPlayer, který jinak formát WMV přehrává. Pro nakoupení licence přes Windows Media Player je nutné mít v Internet Exploreru povolený JavaScript spolu s ActiveX, nehledě na to, který prohlížeč používáte jako výchozí. Na všech půjčovnách navíc najdete testovací soubor, který vás zavede do tajů nákupu licence a ukáže zda je váš počítač dostatečně schopný pro přehrávání filmu.

NÁZEV	SEZNAM KINOMÁNIA	NOVA KINOMÁNIA	TOPFUN
ADRESA	http://seznam.kinomania.cz	http://nova.kinomania.cz	http://topfun.idnes.cz
POČET TITULŮ (k 17. 11. 2006)	cca 200 + seriály	cca 220 + seriály	319
CENA JEDNOHO FILMU NA 24 HOD.	30,00 až 46,00 Kč	46,00 Kč	45,00 Kč
FORMÁT VIDEA	Windows Media Video s DRM	Windows Media Video s DRM	Windows Media Video s DRM
VÝŽADLJE KLIENTSKÝ SOFTWARE	ano	ano	ne
ZPŮSOBY PLATBY	výhradně prostřednictvím služby Seznam Peněženka	zavoláním na speciální telefonní číslo	SMS, eBanka, platební karta, převodem na účet
KLADY	Relativně rozumně odstupňované ceny.	V nabídce jsou i některé původní seriály, vč. aktuálních epizod.	Více způsobů platby, není potřeba speciální klientský program.
ZÁPORY	Jen jeden způsob platby, pro stahování je nutné použít speciální klientský program.	Jen jeden způsob platby, pro stahování je nutné použít speciální klientský program.	Komplikovanější vzhled, první platba nutná pomocí SMS.

CHIP PŘEHLED: Internetové videopůjčovny

Poradce pro výběr

■ Vzhledem k obecně ubohé nabídce filmů (ve srovnání s klasickými DVD půjčovnami) bude pro většinu uživatelů nejdůležitější „uživatelská přítulnost“ půjčovny. Za ideální v tomto ohledu nelze považovat ani jednoho z hráčů, relativně nejbližší k pohodlí má však Kinománia Novy. Pokud ale nejste na internetu žádní nováčci a počítáte s častějším využíváním těchto služeb, je pro vás ideální volbou Topfun...

Soupeři

Seznam Kinománia

Ani přehledný a uživatelsky přívětivý design stránek nebo rozumné ceny nemohou zakrýt největší slabinu této půjčovny: zakoupený film lze přehrát jen jednou za 24 hodin!

Topfun iDnes

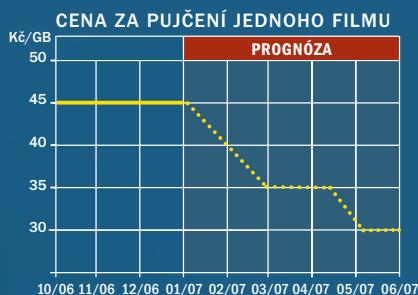
Jediným kladem je pohodlná platba pomocí SMS. Tato nejdražší půjčovna s nejkomplicovanějším ovládním a nepřehledným designem jinak potěší jen erotomany – jako jediná má totiž sekci Adult...

Nova Kinománia

Moderní vzhled a obtížný nákup licence – to jsou dva charakteristické rysy této půjčovny. Pokud jste však propadli kouzlu seriálů TV Nova, je to pro vás optimální volba...

ODHAD VÝVOJE CEN

Další hráči v oblasti on-line půjčování filmů a především nástup služby PayPal – to vše by mělo reálnou cenu za půjčení filmu snížit pod hranici 25 Kč...

u jednotlivých půjčoven až 16 Kč. Podle našeho názoru nabízel v době našeho zkoumání nejrozměněji odstupňované ceny Seznam.

Záludnosti licencí

Klíčovým faktorem při nákupu filmu jsou podmínky časově omezené licence. Ta totiž není všude stejná. Například v půjčovně portálu Seznam si můžete podle licence film přehrát pouze jednou, a to během 24 hodin po uskutečnění nákupu. V případě půjčovny televize Nova si můžete film během 24 hodin přehrát tolikrát, kolikrát chcete. V půjčovně Topfun není omezení počtu přehrávání vůbec součástí všeobecných podmínek. Platí zde jen časový limit 24 hodin. U některých titulů si můžete za vyšší poplatek zakoupit i delší licenci.

Co je dále dobré vědět? Licence je vázána na počítač, přes který jste licenci kupovali. Jinde film nepřehrajete. Pokud změníte systémové datum v počítači, licence je znehodnocena a obnovit ji lze jedině novým nákupem. Změna času (pokud se nedotkne data) na platnost licence vliv nemá. Alespoň tedy podle našeho zkoumání. Nesmí ovšem jít o změnu na čas před nákupem licence. Ve všech případech se licence týká jen přehrávání pro osobní potřebu. Obecně v tomto ohledu platí stejná pravidla jako u klasických půjčoven, takže je zakázáno veřejné promítání, další šíření, pozměňování apod.

O možnosti zkopírování videa na DVD nosič pro přehrávání ve stolním přehrávači se všeobecné podmínky nezmiňují, ale lze ho považovat za kopírování, které je zakázané. Běžně dostupné vypalovací programy podporující formát WMV si na DRM vylámaly zuby.

Filmy: Česká tvorba, starší tituly a běčka

Zásadním problémem internetových videopůjčoven, a to nejen na českém trhu, je to, že velká filmová studia se k distribuci filmů po internetu staví stále ještě zdrženlivě, takže chybí patřičné smlouvy. Je to zajímavé, protože filmy se po výměnných internetových sítích už dávno šíří, a to více než ve velkém, samo-

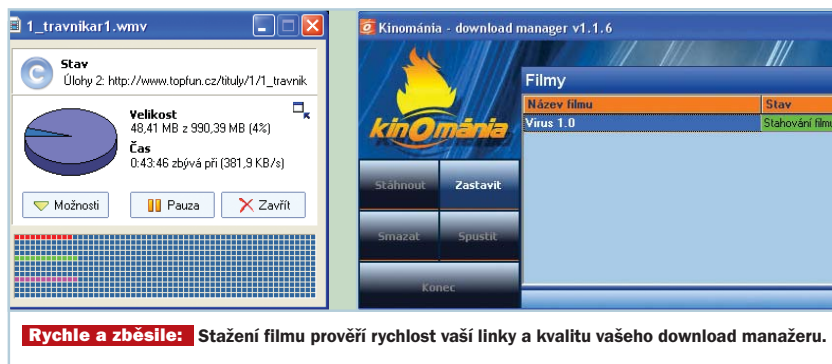
zřejmě aniž by se někdo tvůrců a držitelů autorských práv ptal, nebo jim snad dokonce patil. Podle některých průzkumů a analýz by navíc kvalitní placená distribuce filmů po internetu minimálně část současných stahovačů přiměla začít za zábavu konečně platit.

V zahraničí už jistý posun pozorovat můžeme, a tak zbývá jen doufat, že se pomalými krůčky dostane časem i k nám. Zatím se musíme v nabídce internetových videopůjčoven spokojit převážně s českou tvorbou, zahraničními běčky a notně vousatými tituly. Na nové hollywoodské trháky z poslední doby si zatím musejí zákazníci internetových videopůjčoven nechat zajít chuť. To je zásadní problém, protože i malá půjčovna v malém městě nabídne poslední filmové hity...

Na druhou stranu v internetových půjčovnách naleznete třeba původní seriály tuzemských televizních stanic, a to ten samý večer, kdy měla aktuální epizoda televizní premiéru. Tuto službu klasické půjčovny pochopitelně nenabízejí.

Nepříliš kvalitní video za cenu DVD

Dříve než zahodíte kartu své oblíbené půjčovny, je nutné zmínit ještě jednu důležitou informaci. Smutným faktem je totiž skutečnost, že kvalita videa a zvuku u filmů z internetových půjčoven není kvůli vysoké kompresi tak dobrá jako u DVD. Těžko lze očekávat, že se do půlgigabajtového či gigabajtového souboru vměstná ve stejné kvalitě video, které zabere →

Rychle a zběsile: Stažení filmu proveďte rychlost vaší linky a kvalitu vašeho download manažeru.

PRO DIVÁKY S OCELOVÝMI NERVY?

Nákup licence v půjčovně Novy je adrenalinovým sportem. Je potřeba zadat číselný kód, který zákazníkovi sdělí automat na speciální telefonní lince. Při volání z mobilu bylo neustále obsazeno, při volání z pevné linky jsme už byli úspěšnější. Špatně slyšitelný hlas na nás vychrlil číslo kadencí kalašnickova. Opakování pro kontrolu se nekoná, pokud se tedy přeslechnete, nestíháte nebo se spletete, musíte zavolat a zaplatit znovu.

Ani u Topfunu jsme se příliš neradovali. Platba prostřednictvím SMS byla sice pohodlná, nicméně opět poněkud problematická. Jedna SMS zpráva vyjde zákazníky

„bývalého Eurotelu“ na 79 Kč. Na virtuální účet se však přičítá pouze 39 Kč, což nestačí na zapůjčení žádného filmu, takže je nutné poslat minimálně dvě SMS zprávy. Hned u prvního filmu z Topfunu jsme také narazili na problém s nákupem licence. Nákup nebylo možné dokončit, u posledního kroku na nás vybafla hláška o chybě v PHP kódu. Pracovníka zákaznického centra jsme museli formou několika e-mailů přesvědčit, že problém skutečně není na našem počítači, jak nám bylo tvrzeno. Teprve po pátém e-mailu byl problém předán administrátorovi, který kód na serveru upravil.

→ třeba dvouvrstvý DVD. Video je nejčastěji ve formátu Windows Media Video (na kterém trvají distributoři), přičemž další parametry videa jsou u jednotlivých půjčoven odlišné. Například film stažený z Topfunu byl v rozlišení 640 × 480 pixelů s bitrate 1,32 Mb/s, zatímco v případě Novy v rozlišení 704 × 400 pixelů s bitrate 768 kb/s.

Kamenem úrazu je český broadband

Dnes není na většině území České republiky problém pořídít si dostatečně rychlé

připojení, které by umožnilo filmy stahovat. Celovečerní snímky v nabídce internetových videopůjčoven začínají na objemu 500 MB, což není zase tolik. Pořádný problém spočívá ale v tom, že mnohdy nabízené rychlosti broadbandu neodpovídají aplikovaným datovým limitům a fair user policy. Třeba Telefónica O2 vám při rychlosti 3072 kb/s po překročení měsíčního limitu 12 GB přenesených dat zpomalí připojení na pouhých 128 kb/s. V dohledné době by se to však mohlo změnit. Český

telekomunikační úřad chystá řadu opatření, která umožní alternativním operátorům nabízet přeprodávané ADSL za lepších podmínek včetně volnější FUP.

Sečteno a podtrženo

Potenciální výhody internetových půjčoven jsou nesporné a díky IPTV se dočkají jistě ještě větší pozornosti. Současným problémem číslo jedna je úzká nabídka titulů, brzdou v rozšíření mohou být i datové limity a některé uživatele zřejmě odradí také DRM. A cena? Cena by mohla být vzhledem ke kvalitě záznamu a ceně DVD v půjčovnách určitě o něco nižší...

Na druhou stranu je nutné podotknout, že internetové videopůjčovny jsou teprve na startu. Smlouvy s velkými distributory filmů dříve či později přijdou (tipujeme, že spíš později) a rychlosti internetového připojení se budou zvyšovat, což umožní nabízet video ve vyšší kvalitě. Zatím tedy můžeme internetové půjčovny brát hlavně jako jistou alternativu či ukázkou možného budoucího směru vývoje. Běžné půjčovny kvůli nim nezavrou (to je spíš vyřídí P2P síť) a souboji Blu-ray a HD-DVD v cestě také stát nebudou ... ■ ■ ■